

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДРОГОБИЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА

Факультет української та іноземної філології

ПРОГРАМА
КВАЛІФІКАЦІЙНОГО ЕКЗАМЕНУ
З ТЕОРІЇ І ПРАКТИКИ ПЕРЕКЛАДУ ТА НІМЕЦЬКОЇ
МОВИ

ПЕРШИЙ (БАКАЛАВРСЬКИЙ) РІВЕНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ

***КВАЛІФІКАЦІЯ: Бакалавр філології за спеціалізацією
«Германські мови та літератури (переклад включно),
перша – англійська)»***

ДРОГОБИЧ 2023

1. Пояснювальна записка

Навчальні курси «Практика перекладу з основної іноземної мови», «Порівняльна лексикологія», «Контрастивна граматики» та «Порівняльна стилістика» та «Практичний курс другої іноземної (німецька)» в поєднанні з іншими практичними та теоретичними дисциплінами, передбаченими навчальним планом, забезпечують всебічну підготовку перекладача.

В основу програми державного екзамену з теорії і практики перекладу покладені такі положення:

1. Знання англійської мови перекладача повинні мати професійно-орієнтований характер, тому мета та зміст мовної підготовки перекладача визначаються в першу чергу комунікативними та професійними потребами перекладача.

2. Практичні вміння у галузі письмового та усного перекладу з англійської мови на українську та з української мови на англійську підкріплюються теоретичними знаннями, набутими в процесі вивчення цілого циклу теоретичних професійно-орієнтованих дисциплін («Вступ до перекладознавства», «Історія перекладу», «Історія основної іноземної мови», «Порівняльна лексикологія», «Основи лексикографії», «Контрастивна граматики», «Переклад ділового мовлення», «Переклад науково-технічної літератури», «Основи перекладацького скоропису», «Основи редагування перекладу», «Лінгвокраїнознавство країни основної іноземної мови», «Порівняльна стилістика», «Теорія перекладу», «Історія літератури країни основної іноземної мови»).

Практична мета – сформувати у випускника вищого навчального закладу лінгвістичну, комунікативну, лінгвокраїнознавчу та перекладознавчу компетенцію. Лінгвістична компетенція охоплює знання системи мови і правил її функціонування в процесі комунікації. Комунікативна компетенція вимагає, щоб випускник вищого навчального закладу володів у достатній мірі вільно, нормативно вірно і функціонально адекватно всіма основними видами мовленнєвої діяльності. Лінгвокраїнознавча компетенція включає в себе добре засвоєні знання про основні особливості соціокультурного розвитку країни і вміння враховувати їх у процесі перекладу. Перекладознавча компетенція передбачає оволодіння певними перекладознавчими концепціями та фактичним матеріалом, що стосується основних проблем українського та англійського усного та письмового різножанрового перекладу.

На кваліфікаційному екзамені з теорії і практики перекладу та німецької мови студент повинен продемонструвати практичне володіння мовленням на рівні програмних вимог, а також здатність та готовність реалізувати одержану підготовку в своїй майбутній практичній діяльності перекладача.

Студент повинен показати такі професійні вміння:

- вміти вести наукову дискусію, розкривати чи роз'яснювати головні проблеми заданого теоретичного питання;
- вести розмову в межах мовленнєвої тематики, передбаченої програмою.

Кваліфікаційний іспит на 4-ому курсі складається з **кваліфікаційного екзамену Завдання екзаменаційного білету** включає:

1. Дискусія на одну з запропонованих розмовних тем англійською мовою.
2. Теоретичне питання.
3. Дискусія на одну з запропонованих розмовних тем німецькою мовою.

Роз'яснення до проведення державного іспиту

ПИТАННЯ 1. Питання передбачає виявлення знань фонетики, лексики та граматики, а також вмінь і навичок монологічного й діалогічного мовлення на одну з дискусійних тем. Випускник повинен вміти вести бесіду на будь-яку з вивчених тем, вільно користуючись найхарактернішими для діалогічного мовлення граматичними структурами, словами й фразеологічними одиницями; вміти висловлювати в емоційній формі своє ставлення до інформації співрозмовника.

ПИТАННЯ 2. Питання передбачає теоретичні знання з таких предметів професійно-

орієнтованого циклу, як «Вступ до перекладознавства», «Історія перекладу», «Історія основної іноземної мови», «Основи перекладацького скоропису», «Лінгвокраїнознавство країни основної іноземної мови», «Порівняльна стилістика», «Історія літератури країни основної іноземної мови». Випускник-бакалавр повинен вміти вести наукову дискусію, розкривати чи роз'яснювати головні наукові проблеми сучасного, спираючись на відомі теоретичні джерела та свій перекладацький досвід.

ПИТАННЯ 3. Питання передбачає належний рівень мовної компетенції студента з німецької мови: структурно грамотного оформлення мовлення в усній сфері функціонування мови; варіювання в мовленні засвоєного лінгвістичного (лексичного та граматичного) матеріалу в залежності від теми спілкування (бесіди), мети комунікації, специфіки своєї майбутньої професійної діяльності.

ПЕРЕЛІК КОМУНІКАТИВНИХ СИТУАЦІЙ (англійська мова)

1. Express your opinion about the quotation: “Education is a private matter between the person and the world of knowledge; school or college has little to do with it”.
2. Do you agree that to get rich, you should never risk your health, for it’s the truth that health is the wealth of wealth?
3. Compare and contrast the systems of higher education in the USA and Ukraine.
4. Imagine you are a local government’s agent. You have been asked to come up with ideas concerning the ways of decreasing crime rate in your area. What do you think should be done to prevent and fight crime in your city/town?
5. Imagine that you are the assistant manager of Marco’s (a fast food restaurant). The manager has asked you to assess the food and prices, service and atmosphere and suggest any changes that you think need to be made.
6. Nowadays technology is used to keep a close watch on our every move. What are the forms of surveillance? Which of these seems the most scary for you? Give your reasons.
7. You talk with your foreign friend about religious and public holidays which are observed in Ukraine, Great Britain and the USA. What do these holidays have in common? Are there any differences in their celebration in these countries?
8. Explain in your own words: “Live your beliefs and you can turn the world around”.
9. Discuss how well reasoned you find this argument: “A room without books is like a body without a soul”. Do books inspire or enrage you, leave you warm and cosy or thoughtful and melancholic?
10. Give your arguments for or against the following quotation by Muhammad Ali: “Friendship is the hardest thing in the world to explain. It’s not something you learn in school. But if you haven’t learnt the meaning of friendship, you really haven’t learnt anything”.
11. What does the word “success” mean to you? Do you consider Albert Einstein’s idea – “Try not to become a man of success but a man of value” – to be right or wrong?
12. Your friend has become redundant. What should he start job-hunting with? Advise him how to write a resume. What services do employment agencies offer?
13. Is it possible to have a happy family life and a successful career? What are the advantages of a work-life balance scheme? Give the foundations for your choice. Paraphrase the quotation: “It doesn’t matter what job you do, it’s how you do it”.
14. In your opinion why are reality shows popular nowadays? Do you agree with the quotation “In the future, everyone will be famous for fifteen minutes”.
15. You participated in an international sports competition. Tell your friends about the events you took part in. Describe your impressions and the atmosphere in which the events took place.
16. The world is a book, and those who do not travel, read only a page (Saint Augustine). Express your point of view.
17. Critique thoughtfully, and craft a thorough, intriguing, and exciting review of the film based on a well-known book you have seen and liked very much. Be informative, interesting, and captivating.
18. We are so busy making a living that we forget to make a life (A.P. Gouthey). Support the idea with relevant reasons and examples.
19. Treat the Earth well, it was not given to you by your parents, it was loaned to you by your children (Kenyan proverb). Express your own point of view.
20. Do you agree or disagree with the following statement: “A house is made of walls and beams. A home is built with love and dreams”.
21. It would be very difficult to describe a “typical” American high school because there are many differences from place to place. Can you compare it with the British System of education?
22. Comment on the quotation: “Friendship is a pretty full-time occupation if you really are friendly with somebody” (Truman Capote).

23. Give your arguments for or against the following quotation: “The masterpiece of painting, like the masterpiece of music and poetry transform experience, they are an inexhaustible source of beauty which derives from the originality of the artist’s outlook, his capacity for combining form and colour into a harmonious unity”.
24. Comment on the statement: “The Internet will really change the way we live and work, or is the Internet just a passing fad and simply a new form of communicating?” Support the idea with relevant reasons and examples.
25. Imagine your friend has asked you to recommend him/her the most gripping film you have recently watched. Say what film you would recommend him/her and why. Mention the plot, acting, cast.
26. Being a fourth-year student what would you advise a fresher in order to do well at university? Tell her/him about your method of study. Are there things about the way you study which you would like to change or improve?
27. Imagine that you are answering a question in the questionnaire about your tastes in music. Indicate the extent to which you like different music genres. What styles do you listen to, play or sing when you are waking up, energetic, working, tired or sad?
28. Give your arguments for or against the following quotation by O. Wilde: “Children begin by loving their parents. After a time they judge them. Rarely, if ever, do they forgive them”.
29. Give your suggestions as to how to improve the quality and raise the standard of TV programmes. Consider which positive or negative effects the amount of violence in the media has on society.
30. What do you think are the main factors which contribute to high rates of juvenile delinquency? What should be done by society to resolve this problem?

SYNONYMS

1. Guilt, fault, blame
2. Jerk, shove, twitch
3. Cheerful, glad, happy, lighthearted, joyful, pleased
4. Hint, suggest, imply, intimate, insinuate
5. Rattle, embarrass, discomfit, abash, faze
6. Compose, comprise, include, consist of, be made up of
7. Ignore, neglect, overlook, disregard
8. odd, queer, strange, weird, bizarre
9. Fear, alarm, dismay, panic
10. Value, price, worth
11. Work, job, employment, occupation, vocation, calling, trade, profession, toil, labour
12. Language, speech, talk, accent, tongue
13. Say, tell, speak, talk, chat, gossip, negotiate
14. Afraid, frightened, scared
15. Stressed, worried, thoughtful, depressed
16. Surprise, shock, amaze, astonish, puzzle, hit
17. Travel, trip, journey, voyage, cruise,
18. well-known, famous, outstanding, glorious, notorious
19. select, choose, pick out
20. shake, shiver, tremble, shudder
21. bare, naked, nude
22. piece, lump, slice, bit
23. vacant, free, spare, loose
24. vary, change, differ
25. boil, cook, fry, roast, grill, stew, brew
26. modern, up-to-date, advanced, contemporary
27. clever, intelligent, brilliant, smart, bright

28. value, evaluate, appreciate, appraise, cherish
29. teach, train, coach, show, educate, groom, instruct
30. comfortable, convenient, handy, snug, cosy.

PHRASAL VERBS

1. break;	6. hold;	11. run;
2. go;	7. come;	12. give;
3. carry;	8. turn;	13. keep;
4. put;	9. bring;	14. make;
5. do;	10. cut;	15. get

TRANSLATION THEORY

1. The problem of untranslatability. Equivalent-lacking words and their reproduction.
2. Lexico-semantic transformations in translation.
3. Grammatical transformations in translation.
4. Theoretical approaches to translating idioms.
5. Asyndetic noun clusters as a translation problem.
6. Functional translation theory.
7. Cultural turn in translation studies.
8. Linguistic and literary approaches to translation theory.

TRANSLATION EDITOLOGY

1. Examining texts in translation editorial practice. Editing, self-editing and proofreading.
2. Objectives, methods and procedures of editing. Norms and mistakes.

CONTRASTIVE LEXICOLOGY

1. Onomasiological and semasiological characteristics of English and Ukrainian lexical items. Types of their motivation.
2. Word-formation in English and Ukrainian: isomorphic and allomorphic features.
3. Types of meaning. Polysemy. The main semantic processes in English and Ukrainian.

HISTORY OF TRANSLATION

1. Історія українського перекладу 1920-1930 р. у Східній Україні. Початок доби «Розстріляного відродження». (В. Підмогильний, М. Зеров)
2. Школа українського художнього перекладу після Другої світової війни. Перекладацька діяльність Григорія Кочура, Миколи Лукаша, М. Рильського.
3. Доба бароко та переклад в Україні. Творчість перекладачів Григорія Сковороди. «Енеїда» І. Котляревського у вільному перекладі.

HISTORY OF THE ENGLISH LANGUAGE

1. The chronological Division of the English language development.
2. Grimm's Law, Verner's Law
3. The Great Vowel Shift.

CONTRASTIVE GRAMMAR

1. Typological characteristics of the noun in the contrasted languages
2. Typological characteristics of the verb. Classes of verbs in English and Ukrainian.
3. Typological characteristics of the main parts of the sentence in English vs. Ukrainian.

CONTRASTIVE STYLISTICS

1. Phono-graphical EM and SD in English and Ukrainian
2. Lexico-semantic SD in English and Ukrainian
3. Syntactic EM and SD in English and Ukrainian

LINGUOCOUNTRY STUDIES

1. The Roman Conquest of Great Britain. Effects on the Language development.
2. The Norman Conquest. Effects on the language.
3. The Scandinavian Invasion in Great Britain and its Effect on the Language

ОСНОВИ ПЕРЕКЛАДАЦЬКОГО СКОРОПИСУ

1. Компоненти скороченої форми записів при усному послідовному перекладі. Принципи перекладацького нотування.
2. Структурно-композиційні прийоми перекладацького скоропису. Позначення смислових відношень у висловлюваннях.
3. Система символів перекладацької нотації та їх номенклатура. Прийоми маркування граматичних явищ.

ПЕРЕЛІК КОМУНІКАТИВНИХ СИТУАЦІЙ (німецька мова)

1. Ich und meine Familie
2. Freizeit und Hobby
3. Mein Arbeitstag
4. Mein Haus / Meine Wohnung
5. Im Lebensmittelgeschäft
6. Im Restaurant
7. Meine Essgewohnheiten
8. Einkaufen im Warenhaus, Supermarkt oder auf dem Markt?
9. Kleidung und Mode
10. Erholung im Gebirge oder am Meer?
11. Erholung in der Stadt oder auf dem Lande?
12. Reisevorbereitungen. Im Reisebüro
13. An der Grenze
14. Im Hotel
15. Reise mit dem Zug oder mit dem Auto?
16. Reise mit dem Flugzeug oder mit dem Schiff?
17. Groß- oder Kleinstadt?

18. Gesunde Lebensweise und Sport
19. Beim Arzt
20. In der Apotheke
21. Äußeres des Menschen
22. Charakter und Temperament
23. Die BRD: Geographische Lage und Klima
24. Die BRD: Staatswesen
25. Berlin
26. Sitten und Bräuche des deutschen Volkes
27. Die Ukraine: Geographische Lage und Klima
28. Die Ukraine: Staatswesen
29. Kyjiw
30. Sitten und Bräuche des ukrainischen Volkes

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Авраменко О. О., Яковенко Л. В., Шийка В. Я. Ділове спілкування: навч. посіб. Івано-Франківськ: Лілея-НВ, 2015. 160 с.
2. Альманах Перекладацької Майстерні 2000 – 2001 (Translators Workshop Almanac). – Львів-Дрогобич: “Коло”, 2002. – Vol.2. – Book1 (Scientific Translations and Researches). – 288 с.
3. Альманах Перекладацької Майстерні 2000-2001 (Translators Workshop Almanac). – Львів-Дрогобич: “Коло”, 2002. – Vol.2. – Book 2 (Scientific Translations). – 280 с.
4. Аліфіренко М. Ф. Теоретичні питання фразеології. – Харків, 1987. – 135 с.
5. Анікеєнко І. Г., Бойцан Л. Ф., Ганецька Л. В. Практикум з лексикології англійської мови. – К.: КДЛУ, 1999. – 165 с.
6. Ананьян Е.Л. Ділова англійська мова: особливості перекладу: навч. посібник. Донбаський державний педагогічний університет. Слов'янськ: Вид-во Б. І. Маторіна, 2020. 111 с.
7. Арнольд И.В. Лексикология современного английского языка. – М., 1986.
8. Баррі Пітер. Вступ до теорії: літературознавство і культурологія. – Київ: Смолоскип, 2008.
9. Білозерська Л.П., Возненко Н.В., Радецька С.В. Термінологія та переклад. Навч. посібник для студентів філологічного напрямку підготовки. – Вінниця: НОВА КНИГА, 2010. – 232 с.
10. Верба Л. Г. Порівняльна лексикологія англійської та української мов. – Вінниця, 2003. – 160 с.
11. Деменчук О. В. Порівняльна лексикологія англійської та української мов. – Рівне: Перспектива, 2005. – 165с.
12. Дубенко О. Ю. Порівняльна стилістика англійської та української мов. – Вінниця, 2005.
13. Зацний Ю. А. Мова і суспільство. Збагачення словникового складу англійської мови. – Запоріжжя, 2001. – 242 с.
14. Єфімов Л. П. Стилiстика. – Вінниця, 2004. – 240 с.
15. Зорівчак Р. П. Реалія і переклад. - Львів: Вид-тво при ЛДУ, 1989. – 349 с.
16. Карабан В. І. Переклад англійської наукової і технічної літератури. Граматичні труднощі, лексичні, термінологічні та жанрово-стилістичні проблеми перекладу. Вінниця : Нова книга, 2004. – 567 с
17. Карабан В. І. Посібник-довідник з перекладу англійської наукової і технічної літератури на українську мову. – Част. 2. – Термінологічні і жанрово-стилістичні труднощі. – Київ-Кременчук – 1999.
18. Карабан В. Переклад англійської наукової і технічної літератури. – Вінниця : Нова Книга, 2002. – 562 с.
19. Коваленко А. Загальний курс науково-технічного перекладу /З англійської мови. – К.: Інкос, 2002. – 320 с.

20. Коваль А. П. Слово про слово. – К. 1986. – 384с.
21. Коновченко О. В. Міжнародне листування: навч. посіб. Харків: Нац. аерокосм. ун-т ім. М. С. Жуковського «ХАІ», 2012. 98 с.
22. Коптілов В. В. Теорія і практика перекладу: навч. посіб. - К.: Юніверс, 2002. – 280 с
23. Корунець І.В. Теорія і практика перекладу. (A Course & Practice of Translation). – Київ: Вища школа, 1986. – 205 с.
24. Мацько Л. І., Сидоренко О. М., Мацько О. М.. Стилїстика української мови. Підручник / Л. І. Мацько, О. М. Сидоренко, О. М. Мацько; За ред. Л. І. Мацько. – К.: Вища шк., 2003. – 462 с.
25. Олійник А.Д., Олійник О.О. Основи письмового перекладу науково-технічних текстів. Посібник для студентів аграрних і технічних ВНЗ. – К.: УкрІНТЕІ, 2010. – 127 с.
26. Старцева Н. М. Контракти та ділові папери: навч.-метод. посіб. Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2013. 175 с.
27. Федоришин О.П., Євстіфєєв П.Ф., Рябушенко Т.Л. Англійська мова. Практикум з науковотехнічного перекладу. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2002. – 52 с.
28. Чабаненко В. А. Стилїстика експресивних засобів українська мови : Монографія/ В. А. Чабаненко. – Запоріжжя: ЗДУ, 2002. – 351 с.
29. Черноватий Л.М. Особливості англійських галузевих текстів та зміст навчання майбутніх перекладачів / Л.М.Черноватий, О.Баганча, Ю. Таран // Соціокультурні та етнолінгвістичні проблеми галузевого перекладу в парадигмі євроінтеграції. – Київ: НАУ, 2008. – С. 190-195.
30. Burgess A. English Literature. Pearson Education Limited, Harlow, England, 2001.
31. M. Hekker, T. Volosova, A. Doroshevich. English literature. – Ternopil : Karpyuk Publisher, 2011. – Books 1,2.
32. Korunets I. Theory and Practice of Translation. – Vinnytsia : Nova Knyha, 2003. – 445 p.
33. Korunets I. V. Contrastive typology of the English and Ukrainian languages. – Vinnytsia : Nova Knyha Publ., 2003. – 459 с.
34. Korolyova T. M., Popova O. V., Ding X. Translation of Official Documents. Odessa, 2014. 206 p.
35. Translation Studies: The State of the Art. – Amsterdam, 1991.